

Hoofdpijnennota

Actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan

≡ provincie
Gelderland

Vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten
van Gelderland op 8 januari 2008

Hoofdpijnennota

Actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan

8-1-2008

Inhoudsopgave

	Samenvatting	5
1	Inleiding	7
2	De Hoofdlijnnota en het WHP4	9
3	Evaluatie van het WHP3	13
4	Ambitie voor het nieuwe WHP4	17
5	Welke wijzigingen worden voorzien voor WHP4	19
6	Financiële consequenties	27
7	Monitoring uitvoering WHP4	29
8	Op welke wijze wordt het (ontwerp-)WHP4 verder uitgewerkt	31

Samenvatting

In het derde Waterhuishoudingsplan Gelderland 2005-2009 (WHP3) zijn de hoofdlijnen van beleid vastgelegd voor de periode 2005 tot en met 2015. De planperiode van WHP3 is 2005 tot en met 2008.

Voor de periode na 2008 is nu de vraag aan de orde of het WHP3 ongewijzigd verlengd wordt of dat een actualisatie noodzakelijk is.

Omdat de verplichte implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) resulteert in enkele geringe beleidsaanpassingen en er enkele wijzigingen in wetgeving zijn die beleidsmatig vertaald moeten worden, wordt het WHP3 geactualiseerd. De KRW levert slechts een geringe extra beleidsopgave op omdat WHP3 al op de KRW vooruitliep.

Voor de KRW worden waterlichamen aangewezen, de huidige ecologische toestand vastgelegd en worden doelen en maatregelen opgenomen.

De maatregelen voor grondwater zijn extra inzet op het terugdringen van diffuse belasting door mest en bestrijdingsmiddelen en een versnelde aanpak van bodemverontreinigingen in grondwaterbeschermingsgebieden. Verdroging vraagt vastlegging van onze reeds aangepaste werkwijze voor de TOP-lijst gebieden.

Oppervlaktewater vraagt om meer beekherstel, aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispassages. Een zestal pilots moet meer terugdringing van nutriëntenbelasting opleveren.

Vanuit gewijzigde wet- en regelgeving is vooral de komst van de Waterwet per 1 januari 2009 van belang. Deze heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat de waterschappen vergunningverlener worden voor een deel van de grondwateronttrekkingen. Ook de inzet van het ons ter beschikking staande instrumentarium vanuit de komende Waterwet, de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en de Wet Inrichting Landelijk Gebied zal worden beschreven.

Tot slot willen wij de watergerelateerde onderwerpen uit het Gelders Milieuplan opnemen in het WHP. Dit komt enerzijds voort uit de KRW (doelen en maatregelen voor grondwater, inzet groen blauwe diensten), deels uit de nieuwe Waterwet (waterbodembodem wordt onderdeel van het watersysteem), deels omdat in de praktijk de uitvoering al via het WHP loopt (riolering).

Met het WHP3 is voor de waterschappen een systeem van voortgangsrapportages en -gesprekken geïntroduceerd. Met het nieuwe WHP willen we nagaan of een dergelijk systeem ook voor de andere waterpartners (gemeenten, Vitens, RWS) ingezet kan worden.

Financieel wordt voor de komende planperiode 2010 t/m 2015 verwacht dat minimaal een vergelijkbaar bedrag nodig is als voor de huidige planperiode. De maatregelen voor de KRW leiden op sommige onderwerpen tot een extra financiële opgave. In de uitwerking van het ontwerp-WHP worden deze bedragen geconcretiseerd. Ook volgt dan de kostenraming voor de uitvoering van het volledige WHP, uitgesplitst naar de verschillende waterpartners.

De hier bovengenoemde aanpassingen zijn beschreven in de Hoofdlijnennota 'Actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan'. Deze vormt het vertrekpunt voor het uitwerken van het ontwerp-WHP. Wij concluderen dat de inzet van de Hoofdlijnennota het doorzetten van bestaand beleid is. Dit sluit aan bij het Gelders coalitieakkoord 2007-2011: uitvoeren van bestaande plannen!

1 Inleiding

Voor u ligt de Hoofdlijnennota “Actualisatie van het derde Waterhuishoudingsplan”. Deze Hoofdlijnennota vormt de eerste stap in de provinciale planvoorbereiding die uiteindelijk moet resulteren in een geactualiseerd Waterhuishoudingsplan, het WHP4.

De aanleiding voor de actualisatie van het WHP3 is tweeledig.

Eén aanleiding komt voort uit de verplichtingen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW): eind 2009 moeten zogenoemde Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) door het Rijk vastgesteld worden. De SGBP's beschrijven de doelen en maatregelen in de stroomgebieden voor de periode 2010-2015 om de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren. De SGBP's worden opgebouwd uit paragrafen van het Nationale waterplan, de provinciale Waterhuishoudingsplannen, de Waterbeheerplannen van waterschappen en Rioleringsplannen of raadsbesluiten van gemeenten.

Vanuit het Gelderse WHP wordt een bijdrage geleverd aan de SGBP's voor Rijn en Maas.

Omdat de SGBP's worden opgebouwd uit verschillende plannen, is landelijk afgesproken dat die plannen in de periode 2008-2009 gezamenlijk worden opgesteld en gelijktijdig de besluitvorming en de inspraak ingaan.

Ook in Gelderland zal dus besluitvorming over doelen en maatregelen voor de KRW plaats moeten vinden. Dat vereist actualisatie van het huidige WHP.

De andere aanleiding is beëindiging van de huidige planperiode begin 2009. Op dat moment is een verlenging of actualisatie van het WHP3 noodzakelijk. Aangezien wij op een aantal andere onderwerpen een beperkte actualisatie noodzakelijk achten, bijvoorbeeld de gewijzigde aanpak van verdroging via de gebieden van de TOP-lijst, stellen wij voor ook voor deze onderwerpen een actualisatieslag uit te voeren.

Actualisatie van het gehele WHP volgt het motto van het Gelders coalitieakkoord 2007-2011: uitvoering van bestaande plannen. Onze inzet blijft om het beleid uit het huidige WHP3 zoveel mogelijk voort te zetten. Deze keuze is feitelijk al gemaakt bij het PS besluit van december 2006, waarbij de provinciale inzet voor de KRW-gebiedsprocessen de uitvoering van het WHP3 is geweest.

In deze Hoofdlijnennota beschrijven wij welke onderwerpen wij in het WHP4 willen actualiseren.

De concrete uitwerking vindt plaats bij het opstellen van het ontwerp-WHP4. Onderwerpen uit het huidige WHP3 waarvoor wij op dit moment geen actualisatie of bijsturing voorzien komen in deze Hoofdlijnennota niet aan de orde.

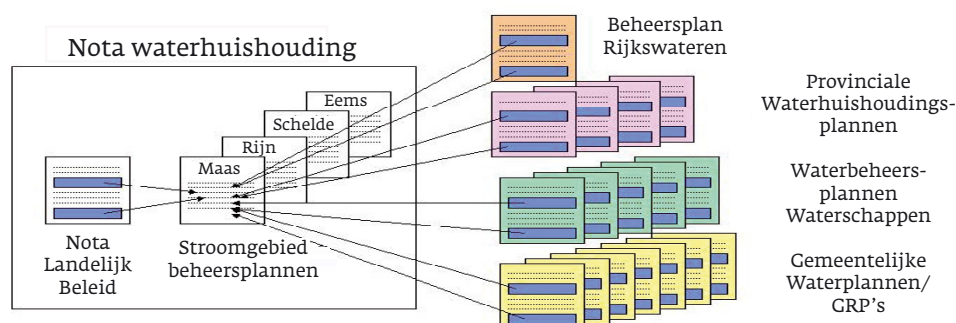
Met de Hoofdlijnennota maken we in een vroeg stadium onze koers voor de actualisatie kenbaar. Dit is vooral voor de waterschappen van belang omdat in het KRW-werkprogramma een nauw op elkaar afgestemd proces van opstellen en vaststellen van waterplannen is vastgelegd.

De Hoofdlijnennota is als volgt opgebouwd: Hoofdstuk 2 gaat in op de status en vorm van de Hoofdlijnennota en het WHP4. Hoofdstuk 3 bespreekt de resultaten van een evaluatie van het WHP3 en de aanbevelingen voor het volgende WHP. Hoofdstuk 4 zet de ambitie voor het WHP4 neer. Hoofdstuk 5 beschrijft de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van WHP3. Hoofdstuk 6 geeft een grove schets van de financiële consequenties van de wijzigingen. Hoofdstuk 7 tenslotte gaat in op de manier waarop de voorgestelde aanpassingen uit deze Hoofdlijnennota worden uitgewerkt naar het ontwerp-WHP4.

2 De Hoofdlijnnota en het WHP

2.1 De Hoofdlijnnota

Deze hoofdlijnnota zet de koers voor de actualisatie van het WHP₃ en vormt het vertrekpunt voor het opstellen van het ontwerp-WHP₄. WHP₄ levert een bijdrage aan de landelijke Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) voor Rijn en Maas. Onderstaande figuur 1 geeft weer op welke wijze de SGBP's worden opgebouwd uit de waterkwaliteitspassages uit de onderliggende plannen van Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten.

Figuur 1: Opbouw SGBP met waterkwaliteitspassages uit verschillende waterplannen.

Voor de totstandkoming van de SGBP's stellen alle waterpartners in Nederland (Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten) hun waterplannen in 2008 / 2009 gezamenlijk op, besluiten daar gelijktijdig over en organiseren en verwerken gezamenlijk de inspraak. Deze aanpak geeft de beste garantie dat de waterdoelen ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd in 2015.

De uitwerking van realistische waterkwaliteitsdoelen heeft in de afgelopen periode plaatsgevonden in de zogenoemde KRW-gebiedsprocessen. Deze doelen zijn afgeleid van concrete en betaalbare maatregelpakketten. De uitkomsten vormen de basis voor het WHP₄ en de op te stellen SGBP's.

De KRW-gebiedsprocessen zijn van groot belang geweest voor het provinciale waterbeleid: alle provinciale ambities uit het WHP moesten een plaats krijgen in de totale afweging binnen de regio's. Het provinciale inputdocument voor de gebiedsprocessen, vastgesteld door PS in december 2006, zette in op een uitgevoerd WHP₃ in 2015. Op die manier was de realisatie van de in het WHP opgenomen doelen voor 2015 het beste te waarborgen.

De KRW-gebiedsprocessen zijn nu afgerond, de doelen en maatregelen die voorgesteld worden zijn nagenoeg bekend. In deze Hoofdlijnnota beschrijven we de consequenties van de uitkomsten uit de gebiedsprocessen voor de actualisatie van het WHP. Ook de overige onderwerpen die naar onze mening voor actualisatie in aanmerking komen worden meegenomen. Dit betreft aanpassingen die voortkomen uit gewijzigde wet- en regelgeving (bijvoorbeeld geactualiseerd Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), de komst van de Waterwet) en deels aanpassingen als gevolg van gewijzigde omstandigheden.

2.2 Het WHP

Het WHP vormt het strategisch beleidskader voor de waterhuishouding in Gelderland. Op grond van artikel 7 van de Wet op de waterhuishouding (Wwh) moet het WHP ten minste een maal in de zes jaar herzien worden. Met de vaststelling van het geactualiseerde WHP eind 2009 kent het WHP met een looptijd van 6 jaar dezelfde planperiode als de eerste van drie KRW-termijnen, namelijk 2010 t/m 2015.

Vanuit de KRW moet een aantal zaken door de provincie worden vastgelegd:

- de aanwijzing van regionale oppervlaktewateren of onderdelen daarvan als kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen, dan wel als natuurlijk oppervlaktewaterlichaam;
- de ecologische doelen per oppervlaktewaterlichamen in termen van te behalen Goed Ecologisch Potentieel (GEP) of Maximaal Ecologisch Potentieel (MEP);
- de huidige ecologische toestand;
- de maatregelen uit de waterbeheerplannen van de waterschappen voor zover die ruimtelijke aspecten bevatten; het WHP heeft voor die maatregelen dan tevens de status van structuurvisie;
- de drempelwaarden van stoffen in grondwaterlichamen voor zover deze niet al in de AmvB Doelstellingen opgenomen zijn;
- de maatregelen die door de provincie worden uitgevoerd in grondwaterlichamen voor het realiseren van de doelstellingen van de KRW, inclusief de kosten en wijze van financieren van die maatregelen.

Landelijk vindt nog overleg plaats over de wijze waarop dit vastgelegd moet gaan worden: in het WHP of in de Provinciale milieuverordening (PMV). Verwacht wordt dat voor vastlegging in het WHP gekozen gaat worden.

De doelen en maatregelen voor oppervlaktewater zijn uitgewerkt in KRW-gebiedsprocessen per waterschap. Dit betekent dat de uitkomsten ook per waterschapsgebied kunnen worden weergegeven, hierdoor kan per waterschap concreet beschreven worden welke doelen nagestreefd worden. Dat komt tegemoet aan de aanbeveling vanuit de evaluatie om doelen nog SMARTer te maken (zie hoofdstuk 3). Wij verwachten dat dit de uitvoeringsgerichtheid van het WHP4 vergroot. Voorgesteld wordt om bij de actualisatie van het WHP daar waar mogelijk een regionale vertaling van het waterbeleid door te voeren. Wij willen in overleg met de waterschappen de mogelijkheid onderzoeken om naast een deel met beleid voor heel Gelderland, ook een regionaal toegesneden deel (à la het Streekplan) per waterschapsgebied in het WHP4 op te nemen.

WHP4 bevat ook de maatregelen die de provincie neemt voor het realiseren van de doelstellingen in grondwaterlichamen. Tot nu toe stond het grondwaterbeschermingsbeleid in het Gelders Milieuplan. Omdat de maatregelen nu in het WHP4 beschreven moeten worden wordt voorgesteld het grondwaterbeschermingsbeleid in het WHP4 op te nemen. Dit geldt ook voor de onderwerpen diffuse bronnen en riolering. Aanpak van diffuse bronnen heeft ook een sterke relatie met het realiseren van KRW-doelen. Riolering wordt zowel in GMP als WHP beschreven. Voorgesteld wordt dit nu alleen nog in het WHP te benoemen. Op deze wijze wordt het WHP4 het beleidsdocument voor alle wateronderwerpen.

Een belangrijke consequentie vanuit de komende Waterwet is dat het WHP4 de status van structuurvisie zal krijgen. Dit betekent dat in het WHP4 duidelijk omschreven zal moeten worden welke onderwerpen met een ruimtelijke consequentie wij van provinciaal belang vinden en op welke wijze we het ons ter beschikking komende instrumentarium vanuit de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) daarvoor willen gaan inzetten. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 7 van deze nota.

Een andere consequentie van de Waterwet is dat waterbodems gezien gaan worden als onderdeel van het watersysteem. De aanpak van waterbodemonverontreiniging wordt uit de Wet bodembescherming gehaald en in de Waterwet opgenomen. Dit betekent dat wij het beleid voor waterbodems ook willen gaan opnemen in het WHP in plaats van in het Gelders Milieuplan (GMP).

Het beleid dat in het WHP wordt vastgelegd wordt afgestemd op het rijksbeleid dat wordt vastgelegd in het Nationale waterplan. Als opmaat voor het opstellen van het Nationale waterplan heeft de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat onlangs haar Watervisie gepresenteerd.

Het strategisch beleid uit het WHP4 wordt door de waterschappen vertaald naar operationeel beleid in de waterbeheerplannen. Dit gebeurt in een parallel planproces, zie hiervoor hoofdstuk 8.

3 Evaluatie van het WHP₃

Het huidige WHP₃ is op dit moment op ongeveer driekwart van de planperiode. Dit betekent dat de uitvoering van het WHP nog in volle gang is. Toch is het zinvol om in het proces naar een geactualiseerd WHP stil te staan bij de ervaringen die er zijn met het huidige WHP, immers vanuit die ervaringen kunnen aanbevelingen komen voor een verbetering van het WHP en de manier waarop de provincie het WHP samen met de waterpartners wil uitvoeren. Dit hebben we gedaan door een evaluatie van het WHP, waarbij de focus heeft gelegen op de uitvoeringsgerichtheid van het WHP.

3.1 Werkwijze

Het WHP₃ is geëvalueerd via twee sporen, een extern en een intern spoor. Via het externe spoor zijn onze partners in de uitvoering bevraagd over hun ervaringen met het WHP₃: hoe heeft het WHP₃ gefunctioneerd als richtinggevend document? Gaf WHP₃ voldoende duidelijkheid aan onze uitvoerende waterpartners?

Intern is de voortgang van de uitvoering van het WHP₃ geëvalueerd. Jaarlijks worden conform de verordening Waterhuishouding al voortgangsrapportages gemaakt, dus er is een actueel beeld van de voortgang. Vanuit die voortgangsrapportages is ook gekeken naar de manier waarop de sturing op de uitvoering van het WHP₃ door de provincie is ingevuld.

Het doel van de beide evaluaties was vooral om verbeterpunten te benoemen die de realisatie van het in WHP₃ beschreven beleid ten goede komen. Hieronder volgen de conclusies en aanbevelingen.

3.2 Externe evaluatie

Voor de externe evaluatie¹ zijn verschillende partijen benaderd, op ambtelijk en bestuurlijk niveau: waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijf Vitens, Rijkswaterstaat, natuur- en terreinbeheerders, DLG, programmabureau's en grondwatergebruikers.

In de evaluatie is onderscheid gemaakt naar:

- de doelen en inhoud van het WHP;
- de rollen, organisatie en bevoegdheden bij de uitvoering van het waterbeleid;
- de instrumenten en financiering;
- de uitvoering.

Uit de evaluatie komen vijf belangrijke aanbevelingen voort.

1. Geconstateerd wordt dat de uitvoering van het WHP op gang is en dat de uitvoering niet is gediend met grote wijzigingen in bestaand beleid of met nieuw beleid. Het geactualiseerde WHP zou een voortzetting moeten zijn van het WHP₃. Neem de KRW er in op en actualiseer daar waar nodig.
2. In het nieuwe WHP zouden de doelen scherp beschreven moeten worden, meer dan ze nu zijn. Ook moeten procesafspraken gemaakt worden over de wijze waarop de doelen gerealiseerd gaan worden. Op deze manier is het voor de uitvoerende partijen duidelijk wie waarvoor aan de lat staat in de uitvoering van het waterbeleid.

¹ Evaluatie Derde

Waterhuishoudingsplan
Gelderland 2005-2009,

Partners aan het woord; Royal
Haskoning, 25 november
2007, rapportnummer 9S8715.
A01/R001/901690/Nijm.

3. Voor de uitvoering van het waterbeleid wordt voor een duidelijke regierol van de provincie gepleit. De regierol moet zich richten op het stimuleren van de uitvoering, het zorgen voor samenhang in de uitvoering van projecten en op het voorkomen en oplossen van knelpunten.
4. Commitment van de gemeenten bij de uitvoering van het WHP was gering. Betrokkenheid begint bij een goede betrokkenheid bij het opstellen van het (ontwerp-)WHP.
5. Bestuurlijk overleg tussen de waterpartners, anders dan de waterschappen, moet verbeterd worden. Het BOCW (Bestuurlijk Overleg Gelderse Waterschappen) functioneert naar behoren, bestuurlijk overleg met de andere partners niet.

Met deze aanbevelingen willen wij als volgt omgaan.

De eerste aanbeveling nemen wij van harte over. Deze past volledig in het Gelderse coalitieakkoord: voer bestaande plannen uit.

De aanbeveling over het scherp formuleren van doelen en het maken van procesafspraken willen wij in overleg met de waterpartners uitwerken in het ontwerp-WHP. Wij verwachten dat door de uitkomsten van de gebiedsprocessen de te realiseren doelen concreter gemaakt kunnen worden in termen van bijvoorbeeld km's beekherstel, ha's waterberging en ha's verdrogingsbestrijding.

Met het maken van afspraken over programmafinanciering, zoals genoemd in het Gelders coalitieakkoord, is onze inzet om daarbij ook afspraken te maken over de rolverdeling in de uitvoering. In deze Hoofdlijnennota beschrijven we overigens in hoofdstuk 5 al op hoofdlijnen hoe wij de rolverdeling voorstaan. Met een duidelijke rolverdeling verwachten wij dat wij onze rol in de uitvoering ook beter kunnen uitvoeren. Regie voeren op de uitvoering begint bij een heldere taakverdeling.

Wat daarbij ook noodzakelijk is, is in gesprek blijven met onze waterpartners over de inzet die we van deze partners verwachten en die zij van ons verwachten, over de voortgang van de uitvoering en de belemmeringen die daar eventueel bij optreden. Voor de waterschappen geldt dat we daar in de afgelopen jaren al hard aan gewerkt hebben, voor de overige partners zoals gemeenten, Vitens en RWS, valt hierin nog te verbeteren. Hierin speelt ook het bestuurlijk overleg met de waterpartners een rol. De mogelijkheden voor de verbetering van het bestuurlijk overleg zullen we in de voorbereiding van het WHP met onze partners bespreken. Voor het Bestuurlijk Overleg Uitvoering Waterhuishoudingsplan (BOUW) wordt al samen met gemeente en waterschap gewerkt aan een voorstel voor verbetering van dit overlegplatform.

Voor het vergroten van de betrokkenheid van gemeenten bij het opstellen van het (ontwerp) WHP zullen wij onderzoeken of een betrokkenheid via bijvoorbeeld de WGR-regio's een optie is of dat een gerichte benadering van die gemeenten waar een opgave vanuit het WHP wordt verwacht een betere is.

3.3 Interne evaluatie

Bij de interne evaluatie² is de voortgang van het WHP₃ beschreven en is gekeken naar de manier waarop de sturing op de uitvoering van het WHP₃ door de provincie is ingevuld.

De uitvoering van het WHP ligt grotendeels op schema. Meer dan 90 % van de geplande acties is uitgevoerd of in uitvoering. Wel is het zo dat twee grote opgaven, bestrijding verdroging en realisatie van Ecologische Verbindingszones achter blijft. Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht dat in de planperiode 2005-2009 het grootste deel van de in WHP₃ geformuleerde uitvoeringsacties wordt afgerond. Er is geen aanleiding om doelen bij te stellen.

WHP₃ heeft met het doel om de uitvoering te versterken speerpunten en actiegebieden geïntroduceerd.

Het werken met speerpunten heeft niet volgens plan uitgekapt, in die zin dat er twijfel is over de toegevoegde waarde van het begrip speerpunt aan het uitvoeringsproces. De betreffende projecten zijn veelal als onderdeel van en in samenhang met een groter geheel uitgevoerd. Het is niet zinvol dit begrip in het WHP₄ te herhalen.

Het werken met actiegebieden blijkt wel grotendeels gewerkt te hebben.

Het onderscheiden van teveel verschillende of weer nieuwe termen voor gebiedssoorten in de diverse plannen werkt echter verwarrend en daarmee contraproductief. Aanbevolen wordt het begrip actiegebied te behouden in het WHP₄ maar terughoudend te gebruiken. Bij voorkeur dienen de ruimtelijke begrenzingen uit andere beleidskaders zoals bijvoorbeeld het PMJP te worden gehanteerd.

In het WHP₃ zijn 13 sleutelprojecten benoemd. De gedachte van deze projecten was om in de praktijk ervaring op te doen met regie. Na aanvang zijn deze projecten in de praktijk opgegaan in grotere verbanden en is er door de provincie ook communicatief weinig aandacht aan besteed. Deze projecten zijn hierdoor als project met een bijzondere status onzichtbaar geworden. Een belangrijk leerpunt hierbij is de ervaring dat het onderscheiden van dit soort leerprojecten geen zin heeft als er vooraf niet aan elementaire randvoorwaarden wordt voldaan zoals financiering en commitment. Geadviseerd wordt het begrip Sleutelproject niet te herhalen.

Vanaf de start van de uitvoering van het WHP₃ is de aandacht sterk uitgegaan naar de voortgang van de uitvoering van de werkzaamheden van de waterschappen. De bundeling van de energie op basis van de uitvoeringsagenda (hoofdstuk 6 van het WHP₃) heeft goed gewerkt. Het was aanleiding voor een sterke regie op de uitvoering hiervan door de waterschappen.

De aandacht voor en communicatie met de overige waterpartners (met name gemeenten) is vanuit de provincie minder goed georganiseerd geweest. Het ontbreken van commitment bij de gemeenten was het grootste probleem. Geadviseerd wordt om in het WHP₄ weer met een uitvoeringsagenda te werken voor de waterschappen en een vergelijkbare uitvoeringsagenda op te stellen met Vitens en de gemeenten.

In het uitvoeringsprogramma bij het WHP₃ zijn de specifieke doelen en resultaten gedetailleerd uitgewerkt in activiteiten. De zeer gedetailleerde beschrijving van te leveren prestaties was enerzijds steun door de concreetheid van de werkzaamheden, het is echter door de partners in uitvoering tevens als betuttelend en paternaliserend ervaren.

² Evaluatie

waterhuishoudingsplan 2005-2009, Prestaties boven water; Provincie Gelderland, 5 december 2007.

Een abstractieniveau vergelijkbaar met de uitvoeringsagenda is naar verwachting voldoende gedetailleerd en een goede waarborg voor continuering van de bestaande uitvoering. Het doet tevens recht aan ieders positie en verantwoordelijkheid.

4 Ambitie voor het nieuwe WHP

In ons Coalitieakkoord hebben we ingezet op realisatie van de bestaande plannen. Daar willen we aan werken samen met onze partners. Uit de evaluatie van het WHP3 is gebleken dat ook onze waterpartners pleiten voor consolidatie van beleid, ook wel als 'beleidsrust' benoemd.

Voor de actualisatie van het WHP zetten wij dan ook in op de incorporatie van de KRW resultaten en op een actualisatie van onderwerpen, daar waar noodzakelijk.

Hiermee willen we bereiken dat voor langere tijd eenduidigheid in ons beleid bestaat.

Hierdoor kan alle energie in de verdere uitvoering van het ingezette beleid gestopt worden.

Dit is in overeenstemming met de geest van het Gelders coalitieakkoord 2007-2011: geen nieuw beleid maar uitvoering!

Recent is door de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat de Watervisie 'Nederland veroveren op de toekomst' gepresenteerd. Deze Watervisie vormt de opmaat voor het op te stellen Nationale waterplan dat eind 2009 wordt vastgesteld. De kern van de Watervisie is dat het kabinet kiest voor duurzaam waterbeleid door maatregelen die getroffen worden voor bescherming tegen overstroming en bestrijding van wateroverlast en droogte, te verbinden met maatregelen ter versterking van ecologie en economie, de essentie van integraal waterbeheer. Wij zullen dit uiteraard laten doorwerken in WHP4, de actualisatie van het WHP biedt hier de mogelijkheden voor. Hierbij willen wij ook de koppeling met ruimtelijke kwaliteit (de combinatie van natuur, landschap en recreatie) benoemen.

In oktober 2007 hebben wij de Contourennota Integraal Programma Klimaat vastgesteld. In deze Contourennota speelt ook water een belangrijke rol, vooral bij het onderwerp klimaatverandering en adaptatie. Hier wordt aanvullend beleid voor droogte, de bufferwerking regionale systemen, het versneld dimensioneren van Ruimte voor de Rivier op 18.000 m³/s en de hittebestendige inrichting van stedelijk gebied als onderwerpen benoemd. De Contourennota zal nog aangevuld worden met een uitvoeringsprogramma dat begin 2008 gereed komt. De aansturing en de uitvoering van de activiteiten zal worden afgestemd met het WHP4.

5 Welke wijzigingen worden voorzien voor WHP4

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke wijzigingen voor het WHP4 voorgesteld worden. Hierbij wordt aangesloten bij de huidige indeling van het WHP3 qua beleidsthema's. Zoals in de inleiding van de Hoofdpijnnota genoemd, worden alleen de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van het WHP3 beschreven.

De consequenties vanuit de KRW-gebiedsprocessen zijn hier ingevoegd. Bij 'Schoon water in gebieden' zijn de consequenties uit de gebiedsprocessen voor oppervlaktewater opgenomen, bij 'Schoon water uit de kraan' de consequenties vanuit het gebiedsproces grondwater.

Uit de evaluatie van het WHP3 kwam als aanbeveling naar voren om duidelijk te zijn over de rolverdeling. In dit hoofdstuk geven we in hoofdlijnen aan hoe we die rolverdeling zien. In het WHP4 zullen we die verder concretiseren.

Wij voorzien de volgende wijzigingen.

5.2 Bescherming tegen hoogwater (Veiligheid)

1. Het Gelders Rivierdijken Plan (GRIP) geactualiseerd opnemen in het WHP4. Het GRIP is het toetsingskader voor de goedkeuring van dijkverbeteringsplannen voor de primaire waterkeringen. Het GRIP kan dan als zelfstandig plan vervallen.
2. Het uitwerken van een toetsprotocol voor de regionale waterkeringen. De regionale waterkeringen zijn aangewezen conform WHP3, het toetsprotocol willen wij in overleg met de waterschappen bij de opstelling van het WHP4 uitwerken.
3. Het vertalen van consequenties uit lopende processen, zoals peilstijging in de Veluwe-randmeren, de implementatie van de EU-Hoogwaterrichtlijn, het opstellen van de Nota waterveiligheid 21ste eeuw, de werkzaamheden van de commissie Veerman en de provinciale Hoogwaterstrategie naar het (ontwerp)WHP4 op het moment dat de consequenties bekend zijn. Te denken valt aan meer ruimte voor de rivier, maar ook aan risico-beperkende maatregelen binnendijks.
4. Het vastleggen van de samenwerking met Duitsland op basis van het door het ministerie van V&W, provincie Gelderland en MUNLV van Nordrhein-Westfalen vastgestelde werkprogramma 2007 – 2012 (Gemeenschappelijke verklaring, februari 2007).

5.3 Droge voeten en water voor droge tijden

5. Het verwerken van de uitkomsten van de Streekplanuitwerking Waterberging (december 2006) in het WHP4.
6. Het verwerken van de consequenties, inclusief de daarbij beschreven rolverdeling, van de actualisatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW-actueel) in WHP4. Het NBW wordt momenteel geactualiseerd, ondertekening door het ministerie van V&W en de koepels UvW, VNG en IPO is voorzien begin 2008.
7. Het verhogen van de prioriteit van het onderwerp droogte/watertekort en de doelstellingen voor dit onderwerp op nemen in de uitvoeringsagenda van het WHP. Hierbij willen we, net als in de landelijke Watervisie is benoemd, de inrichting van het watersysteem als maatregel om droogte aan te pakken, combineren met EVZ, KRW-maatregelen en anti-verdrogingsmaatregelen. Dit betekent inrichting van robuuste watersystemen.

5.4 Natte natuur

8. Het overnemen in WHP4 van de uitkomsten van de Wro-agenda voor het onderwerp ruimtelijke bescherming van natte natuur. Het WHP krijgt met de komst van de Waterwet de status van structuurvisie, de inzet van Wro-instrumentarium is een mogelijkheid om de achterstand bij de ruimtelijke bescherming in te lopen.
9. Het verwoorden van de bestrijding van verdroging in de concreet benoemde gebieden van de zogenoemde TOP-lijst. Dit is de uitwerking van het advies van de landelijke Task-Force verdrogingsbestrijding. Bij de anti-verdrogingprojecten zien we een verandering naar een meer gebiedsgerichte aanpak waarbij in de ruime omgeving van een TOP-gebied ook de landbouwstructuur verbeterd wordt om uiteindelijk zowel natuur als landbouw te verbeteren.
10. Het voortzetten van het Sprengen en Beken-programma, dit zou volgens planning in 2013 afgerond moeten worden. Uit de KRW-gebiedsprocessen blijkt dat mogelijk aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn voor het voldoen aan de KRW doelen. De realisatie van die extra opgave is deels ook voorzien voor na 2015. Over deze aanpak wordt in het KRW-proces nog definitief besloten. In aanvulling hierop willen we onderzoeken of naast de wateren van het Hoogst Ecologisch Niveau (HEN-wateren) die via het Sprengen en Beken programma met provinciale subsidie worden hersteld, ook voor de overige HEN-wateren een subsidieregeling ontwikkeld moet worden.
11. Het rapport 'Natuurlijk samen' (het zogenoemde 'CEW-kompas') benoemen als hulpmiddel waarmee de afstemming tussen cultuurhistorie, ecologie en water ingevuld kan worden. Daarbij willen we in het WHP4 het proces beschrijven voor de toepassing door waterschap en gemeenten van het CEW-kompas.

5.5 Schoon water in gebieden

12. Het aanwijzen van waterlichamen en het vastleggen van de ecologische doelen (GEP of MEP). Dit is een verplichting vanuit de KRW. (uitkomst KRW)
13. Het ontwikkelen van visbeleid ter ondersteuning van de vismigratie-maatregelen die uit de KRW-gebiedsprocessen naar voren zijn gekomen. Vismigratie wordt in de KRW-gebiedsprocessen vrij éénvoudig aangemerkt als een kosteneffectieve KRW-maatregel die geen significante schade oplevert voor andere functies. (uitkomst KRW)
14. Het uitvoeren van 6 nutriënten-pilots, verdeeld over de vier waterschappen, voor het verbeteren van inzicht in de effectiviteit van maatregelen of voor de implementatie van reeds bewezen effectieve maatregelen. Deze pilots zijn aanvullend op het nationale mestbeleid. (uitkomst KRW)
15. Het beleggen van de primaire verantwoordelijkheid voor het behalen van de oppervlakte-waterkwaliteit in het gebied van de Bommelerwaard bij die partijen die daarvoor het effectieve instrumentarium hebben, zijnde de waterbeheerders RWS en het waterschap. Het opheffen van de functie oppervlaktewaterbeschermingsgebied van de Bommelerwaard en het afbouwen van stimuleringsbeleid via de participatie in het project Zuiver Water Bommelerwaard.
16. Het schrappen van saneringen van gemengde riooloverstorten op HEN-wateren. De sanering is naar verwachting afgerond voor de vaststelling van WHP4. Sanering van overstorten op SED-wateren of natte EVZ's blijft wel gewenst, na uitvoeren van waterkwaliteitsspooranalyse voor de vaststelling van de meest efficiënte maatregelen om de gewenste waterkwaliteit te bereiken.
17. Het schrappen van het onderwerp basisinspanning riolering als de basisinspanning tijdig door gemeenten is gerealiseerd. Is dit niet het geval dan zal aanvullend beleid nodig zijn voor de achterblijvers, afgestemd op de afspraken hierover in het NBW-actueel.
18. Het, afhankelijk van de wijze van de landelijke implementatie van de Zwemwater-richtlijn, uitwerken van een procedure voor jaarlijkse aanwijzing en functietoekenning van zwemwateren.
19. Het opnemen van het beleid voor waterbodems in het WHP4. Dit volgt uit de overheveling van het onderwerp waterbodems van de Wet bodembescherming naar de nieuwe Waterwet.

5.6 Schoon water uit de kraan

20. Het operationeel beleid voor vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen in het WHP4 beperken tot die categorieën waarvoor de provincie nog bevoegd gezag is na inwerkingtreding van de Waterwet. Met de komst van de nieuwe Waterwet worden de waterschappen namelijk ook vergunningverlener voor een deel van de grondwateronttrekkingen. Het strategisch beleid blijft in het WHP4.
21. Het aanscherpen van het beleid voor Koude Warmte Opslag-systemen nabij grondwaterbeschermingsgebieden. Wij willen eenduidige grenzen gaan stellen, ook voor diepere watervoerende pakketten.
22. Het nader invullen van beleid voor stopzetten of verminderen van onttrekkingen.
23. Het beperken van verontreiniging als gevolg van diffuse bronnen in grondwaterbeschermingsgebieden. Het betreft aanpak van mest en bestrijdingsmiddelen vanuit de landbouw, vooral bij drinkwaterwinningen in het werkgebied van waterschap Rijn en IJssel en het verminderen van gebruik van bestrijdingsmiddelen in het stedelijk gebied binnen een grondwaterbeschermingsgebied. (uitkomst KRW)
24. Het saneren van puntbronnen in grondwaterbeschermingsgebieden. De omvang van de saneringsoperatie wordt in samenwerking met Vitens in 2008 nader in beeld gebracht. (uitkomst KRW)
25. Het treffen van extra maatregelen bij onttrekkingen waar grondwater wordt opgepompt voor menselijke consumptie, niet zijnde de drinkwaterwinningen. Op dit moment is nog niet duidelijk welke maatregelen dat zijn. In 2008 wordt geïnventariseerd om welke winningen het gaat. Vervolgens wordt in overleg met de VROM-inspectie bepaald waar sprake is van knelpuntsituaties en achteruitgang van de waterkwaliteit. (uitkomst KRW)
26. Het vertalen van de consequenties van de vernieuwing van het grondwaterbeschermingsbeleid dat door VROM is ingezet naar het provinciale grondwaterbeschermingsbeleid. Hierbij spelen de onderwerpen watertoets, grondwaterbescherming in stedelijk gebied, bescherming van intrekgebieden en het werken met gebiedsdossiers een rol.
27. Het nader invullen van beleid voor infiltratie van afgekoppeld regenwater door middel van diepinfiltratie. Dit is een nieuwe techniek die nu op twee plaatsen in Nederland wordt toegepast. Deze techniek is vooral geschikt bij stuwwal-complexen. In Gelderland komen veel stuwwallen voor. Het op grote diepte infiltreren van afgekoppeld regenwater kan negatieve invloed hebben op de grondwaterkwaliteit van het diepe grondwater.

5.7 Functietoekenning

28. Aanvullingen bij functietoekenning. Er zijn ecologisch waardevolle wateren die nog niet eerder onderzocht zijn, de vraag is of de functietoekenning voor deze wateren aangevuld moet worden. Van enkele ecologisch waardevolle wateren moet de functietoekenning aangepast worden vanwege voortschrijdend inzicht van de haalbaarheid van de doelstellingen. De consequenties hiervan zijn nu nog niet in beeld, nog nader overleg over nut en noodzaak is nodig.
29. Functie Apeldoorns Kanaal. In het WHP₃ is opgenomen dat voor het Apeldoorns Kanaal nog geen eensluitend besluit voorligt over de gedachtenvorming rond de ontwikkeling van nieuwe, passende functies. Bij de behandeling van het Streekplan in PS, juni 2005, is afgesproken de bevaarbaarheid van het Apeldoorns Kanaal opnieuw te bezien bij de opstelling van het volgende WHP. In de uitwerking van het ontwerp-WHP zullen we nagaan of, en zo ja op welke wijze, de functietoekenning van een aantal ecologisch waardevolle wateren en die van het Apeldoorns Kanaal aangepast moet worden.

5.8 Instrumentarium

1. Verordeningen

Vooruitlopend op de vaststelling van het WHP wordt gewerkt aan de actualisatie van de provinciale verordeningen. Dit is noodzakelijk vanwege de komst van de Waterwet, die voor zover nu bekend met ingang van 01-01-2009 in werking treedt. Op dat moment moeten de verordeningen klaar zijn. De aanpassingen van de verordeningen wordt gezamenlijk met de waterschappen opgepakt. De wijze waarop de verordeningen worden geactualiseerd hangt nauw samen met de actualisatie van het WHP. Immers, de verordeningen staan ten dienste van de uitvoering van het WHP.

2. Wro-instrumentarium

Met de komst van de nieuwe Wro krijgt de provincie nieuw instrumentarium om ruimtelijk beleid te effectueren. De wijze waarop de provincie dit instrumentarium wil inzetten wordt nu uitgewerkt binnen de Wro-agenda. De Wro-agenda is in ontwerp door GS vastgesteld op 20 november 2007. Definitieve besluitvorming vindt begin 2008 plaats. Voor water is ruimtelijke bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden, waterbergingsgebieden, natte natuur en HEN-wateren (inclusief bufferzones) en waterkeringen een belangrijk onderdeel binnen de Wro-agenda. De inzet van het Wro-instrumentarium zal worden afgestemd met het instrumentarium dat via de Waterwet ter beschikking komt. De wijze waarop wij het Wro- en Waterwet instrumentarium in willen gaan zetten zal beschreven worden in het ontwerp-WHP.

3. WILG-instrumentarium

Om de aanpak van verdroging te laten slagen kan de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) het instrumentarium bieden om processen in gang te zetten en te versnellen. Een gebied krijgt een plus als de aanpak van verdroging ook een meerwaarde oplevert voor landbouwstructuur, landschap of recreatie. Er zullen flankerende maatregelen moeten worden genomen om win-win situatie te realiseren. Nagegaan zal worden welke

mogelijkheden het WILG-instrumentarium biedt om de kwaliteit van TOP-gebieden integraal te verbeteren.

4. Groen-blauwe diensten

In het Coalitieakkoord hebben wij groen-blauwe diensten opgenomen, inclusief een budget van € 8 mln voor fondsvorming. De uitwerking van de inzet van groen-blauwe diensten in Gelderland zal in deze college periode vorm moeten krijgen. LNV heeft dit jaar ook een catalogus groene-blauwe diensten laten goedkeuren in Brussel. Het rijk heeft dus de voorwaarden geschapen waar de provincie mee verder kan.

Blauwe diensten zijn mogelijk aanvullend aan generiek beleid zoals mestbeleid, provinciaal natuurbeleid en verdrogingsbestrijding. In grondwaterbeschermingsgebieden kunnen ze een aanvulling zijn op het generieke mestbeleid.

Voor de actualisatie van het WHP wordt nader uitgewerkt en in het ontwerp-WHP4 beschreven op welke wijze groen-blauwe diensten ingezet kunnen worden voor realisatie van waterdoelen.

5. Programmafinanciering

Subsidies voor waterprojecten worden nu op basis van de subsidieregeling Vitaal Gelderland 2007 verleend als projectsubsidie. Met het coalitieakkoord hebben wij uitgesproken met programmafinanciering te willen gaan werken. De inzet voor de waterprogramma's is de uitvoering van het Provinciaal Meer Jaren Programma (PMJP) en WHP. De programma's worden met meerdere bij de uitvoering betrokken partijen afgesloten (waterschappen, natuur- en terreinbeheerders, gemeenten). Inzet is dat begin 2008 de overeenkomsten met de waterschappen gesloten kunnen worden. De resultaten van de overeenkomsten kunnen vervolgens in het ontwerp-WHP verwerkt worden voor de te behalen doelen en resultaten. Op deze wijze kunnen wij het WHP SMART maken, een van de aanbevelingen uit de externe evaluatie. Na vaststelling van het WHP4 zal vervolgens nagegaan worden of aanpassing van de overeenkomsten noodzakelijk is.

In aanvulling op deze programmafinanciering willen wij de mogelijkheid onderzoeken om tot een voorstel voor extra middelen te komen voor co-financiering van waterdoelen die er toe bijdragen dat ecologische doelen door waterschappen (beter) gerealiseerd worden. Dit betekent dat buiten het ILG-kader eigen middelen aan de waterschappen ter beschikking worden gesteld opdat de natuur- en ecologische doelen buiten de TOP-gebieden versterkt worden. Het gaat hierbij om extra gelden voor waterberging, beken- en sprengen en voor waterbodemsanering.

6. Grond

Voor de uitvoering van het waterbeleid is ruimte nodig. De meeste hectares worden gezocht in het landelijk gebied: ruimte voor ecologische processen, natuurvriendelijke oevers, water vasthouden in haarvaten, waterberging onder extreme omstandigheden, kortom ruimte voor robuuste watersystemen. Daarbij komt nog een claim vanuit het natuurbeleid. Ook vanuit de landbouw zelf is vanuit de huidige ontwikkelingen in de landbouw en klimaat weer belangstelling voor grond en investeringen in de toekomst door de sector.

In de uitvoering van beleid is de landbouw belangrijke partner. Voor het komende jaar wordt in vele PMJP-gebieden een landbouw analyse gedaan om te komen tot een grondstrategie in een integrale uitvoering. De vraag is of dit voldoende is en of er niet een bredere provinciale visie moet komen op landbouwontwikkelingen en de ruimteclaim vanuit het provinciale beleid hierin. Deze vraag valt buiten de grenzen van WHP4, maar kan wel van grote invloed zijn op de uitvoering van het waterbeleid in de provincie.

5.9 Rolverdeling

Uit de evaluatie van het WHP3 is gebleken dat duidelijkheid over verantwoordelijkheden en rolverdeling in processen belangrijk is.

In het (ontwerp)-WHP willen we daarom duidelijk maken wie voor welke taken aan de lat staat.

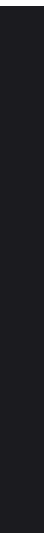
In WHP3 is met de uitvoeringsagenda een begin gemaakt om dit met de waterschappen inzichtelijk te maken. In WHP4 willen we dit verder uitwerken, ook naar andere waterpartners (gemeenten, Vitens, RWS, natuur- en terreinbeheerders).

Daarnaast is het van belang om, met in stand houding van ieders verantwoordelijkheid, bij de uitvoering van projecten waarbij meerdere partijen een rol spelen goede procesafspraken te maken. Met deze afspraken moet duidelijk worden wie bij de uitvoering waarvoor verantwoordelijk is. Dit geldt bijvoorbeeld bij projecten voor verdrogingsbestrijding en aanleg van EVZ's, twee grote uitvoeringsopgaven uit het WHP3 die ook in de komende planperiode nog doorwerken. Zoals eerder beschreven willen we op deze onderwerpen synergie zien te bereiken. Onze rol hierbij is het bij elkaar brengen van projecten en partijen, het indien nodig beschikbaar stellen van co-financiering en grond, het aanpassen van functies indien nodig en het optreden als procestrekker.

In de met de waterschappen op te stellen overeenkomsten willen we deze procesafspraken opnemen.

Deze manier van werken komt als vanzelfsprekend over, in de dagelijkse praktijk blijkt dit niet altijd zo te gaan. Gezien de uitkomsten van de evaluatie is het belangrijk hier nu extra aandacht aan te geven.

Door scherpe afspraken te maken over de rolverdeling wordt ook duidelijk wie projecten uitvoert en wie de voortgang van de uitvoering volgt.

6 Financiële consequenties

Deze hoofdlijnennota zet in op voortzetting van het huidige beleid maar wel met een plus op de uitvoering. Financieel betekent dit voor de komende planperiode 2010 t/m 2015 een vergelijkbaar bedrag nodig zal zijn als voor de huidige planperiode.

De te verwachten wijzigingen uit het vorige hoofdstuk moeten met name een plus op de uitvoering gaan opleveren. Niet alle wijzigingen hebben financiële consequenties.

De volgende wijzigingen vragen waarschijnlijk meer budget:

- Naturaz000 gebieden (9)³ : voor een deel van Landgoed Brummen is nog geen budget beschikbaar omdat dit gebied op de reserve TOP-lijst staat. Bij de mid-term review van het ILG zal dit ingebracht worden, zonodig zal provinciaal geld beschikbaar gesteld moeten worden.
- Uitvoering Sprengen en Bekenprogramma (10): Verwacht wordt dat voor de periode 2010 t/m 2013 een extra budget van € 2,5 mln nodig is. Eventuele kosten bij uitbreiding naar een subsidieregeling voor alle HEN-wateren moeten in beeld gebracht worden.
- Nutriënten-pilots (14): er wordt een provinciale bijdrage in de kosten verwacht.
- Terugdringen van verontreiniging door diffuse bronnen (20): over de verdeling van deze kosten wordt met Vitens gesproken. Voor de provinciale bijdrage wordt dekking gezocht binnen het fonds voor groen-blauwe diensten.
- sanering van puntbronnen in grondwaterbeschermingsgebieden (21): deze kosten zullen worden ingebracht bij de mid-term review van het ILG. De bodemsaneringsgelden worden vanaf dat moment namelijk ondergebracht in het ILG. Over een bijdrage door Vitens en gemeenten Arnhem en Nijmegen (als bevoegd gezag Wet bodembescherming) in deze kosten wordt nog gesproken.

Voor de volgende wijzigingen zijn de meerkosten nog niet in te schatten:

- Droogte (7): Beleid moet nog nader uitgewerkt worden, op voorhand worden geen grote financiële consequenties voorzien. Voor de maatregelen volgend uit het uitvoeringsprogramma van het Integraal Programma Klimaat worden de kosten gedekt via de daarbij behorende financiering uit NUON-gelden.
- Wro-instrumentarium (8): Mogelijk planschade-kosten bij inzet van instrumenten. Omvang nu niet te benoemen.
- beleid bij het stopzetten of verminderen van onttrekking (19): mogelijk extra financiële consequenties bij de invulling van het beleid en de rol van de verlener van grondwateronttrekkingsvergunningen. Een mogelijkheid kan zijn dat de vergunningverlener meebetaalt aan kosten om negatieve effecten van stopzetten tegen te gaan. Tot nu toe gebeurt dat niet. Eventuele kosten zijn nog niet te benoemen.
- Extra maatregelen bij grondwaterwinningen voor menselijke consumptie (22): de kosten voor zijn nu nog niet te benoemen. Uitwerking volgt na de inventarisatie van 2008.
- Doorwerking landelijk grondwaterbeschermingsbeleid (23): de financiële consequenties zijn nog niet te benoemen.

³ Nummers corresponderen met nummering in Hoofdstuk 5

In de uitwerking van het ontwerp-WHP zullen de financiële consequenties geconcretiseerd gaan worden. Ook volgt dan de kostenraming voor de uitvoering van het volledige WHP, uitgesplitst naar de verschillende waterpartners.

Vooruitlopend op de uitvoering van KRW-maatregelen worden al maatregelen in gang gezet. Het betreft:

- het gifvrij beheer van de provinciale terreinen. De kosten hiervoor bedragen € 32.000,- en worden gedekt uit het reeds beschikbare budget voor de KRW;
- onderzoek naar de omvang van de verontreinigingen en de mogelijke saneringswijze, inclusief kostenraming voor de sanering. Dit wordt in 2008 gestart ter voorbereiding van de uitvoering van bodemsaneringen in grondwaterbeschermingsgebieden. Hiervoor wordt via de onderafdeling M&W/B&A/Bodembeheer separaat extra budget aangevraagd bij GS/PS. Het gevraagde budget bedraagt € 1,25 mln. In dit onderzoeksprogramma draagt Vitens eveneens € 1,25 mln. bij.

7 Monitoring en voortgang

Met het WHP₃ is voor de waterschappen een systeem van voortgangsrapportages en -gesprekken geïntroduceerd. Dit systeem bevat goed, deze lijn wordt voortgezet. Met de komst van de programmafinanciering zullen ook voortgangsrapportages geleverd moeten worden. Om dit zo efficiënt mogelijk te doen willen wij de voortgang op één moment bespreken.

Met het nieuwe WHP willen we nagaan of een dergelijk systeem ook voor de andere waterpartners (gemeenten, Vitens, RWS) geïntroduceerd kan worden.

Als het gaat om de gemeenten hebben we met de in 2006 uitgevoerde en de per 2008 uit te voeren Inventarisatie Stedelijk waterbeheer een goed beeld van de stand van zaken in het stedelijk waterbeheer. Dit biedt de mogelijkheid om gericht afspraken te maken met gemeenten over realisatie van resterende doelen. Voor het BOUW wordt momenteel in overleg met gemeente en waterschap een voorstel uitgewerkt voor het beter laten functioneren van dit bestuurlijk platform. Mogelijk kan dit platform een nadrukkelijker rol krijgen bij de monitoring en actief bijsturen van de voortgang van de uitvoering bij gemeenten.

Met Vitens worden gesprekken gevoerd over realisatie van doelen. Het is de bedoeling om uiteindelijk tot afspraken te komen over reductie van onttrekkingen in gebieden waar de onttrekkingen van Vitens tot ongewenste effecten op natuur leiden. Ook worden afspraken gemaakt over aanpak van diffuse bronnen en bodemverontreiniging in grondwater-beschermingsgebieden. In de afspraken worden de wederzijdse verplichtingen en financiële inzet vastgelegd. De afspraken hebben een looptijd tot 2015. De overeenkomst wordt naar verwachting medio 2008 ondertekend. Zo mogelijk worden de resultaten van de overeenkomst in het ontwerp-WHP₄ verwerkt voor de te behalen doelen en resultaten door Vitens. Op deze wijze kunnen wij het WHP₄ scherper maken, een van de aanbevelingen uit de externe evaluatie.

Met RWS zal besproken worden of er aanleiding is om ook met hen afspraken te maken over realisatie van doelen. Nut en noodzaak van afspraken met RWS hangen af van de omvang van de opgave voor RWS vanuit het WHP₄. Bij de uitwerking van het ontwerp-WHP₄ zal dit met RWS besproken worden.

Naast de afspraken met de bovengenoemde partners worden voor de uitvoering van het PMJP ook afspraken gemaakt met terreinbeheerders over maatregelen ter bestrijding van de verdroging. Dit zijn afspraken met een looptijd tot 2013 (eerste ILG-periode). De resultaten van de overeenkomst kunnen vervolgens in het ontwerp-WHP₄ verwerkt worden.

Met het WHP₃ is een uitvoeringsprogramma opgesteld met onder andere de acties die de provincie zelf gaat doen om uitvoering te geven aan het WHP. Een dergelijk uitvoeringsprogramma zal ook weer voor WHP₄ worden opgesteld.

8 Op welke wijze wordt het (ontwerp-) WHP verder uitgewerkt?

In de komende periode lopen twee processen naast elkaar: het KRW-proces en het WHP-proces.

Het traject van de KRW heeft nauwe banden met het opstellen van het WHP4.

KRW:

De gebiedsprocessen van de KRW komen tot afronding. De resultaten krijgen hun beslag in de zogenoemde Regionale Nota's per deelstroomgebied. De definitieve Regionale Nota's worden besproken in de RBO's van maart 2008.

Vervolgens zal eind 2008 een concept-SGBP worden opgesteld door het Rijk. Dit document wordt primair gevoed door de KRW-onderwerpen in de reguliere concept-plannen van Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten.

Na inspraak gedurende de eerste helft van 2009 zal het SGBP eind 2009 door het Rijk worden vastgesteld en begin 2010 door de Staatssecretaris van V&W aan de EU worden aangeboden.

WHP4:

Deze Hoofdlijnennota vormt na behandeling in de Commissie Landelijk Gebied en Water het vertrekpunt voor het opstellen van het (ontwerp-)WHP4.

Het opstellen van het WHP zal gebeuren volgens de Verordening Waterbeheer Gelderland.

Het ontwerp-WHP4 zullen wij in oktober vaststellen en vanaf 22 december 2008 ter visie leggen gedurende een periode van 6 weken.

In deze periode liggen ook de waterbeheerplannen van de waterschappen en het ontwerp-SGBP van het Rijk ter visie. Over afstemming bij opstelling en tervisielegging en de daaropvolgende behandeling van de inspraakreacties zullen wij afspraken maken met Rijk, andere provincies en waterschappen. Het Rijk komt met een voorstel hiervoor.

Na de tervisielegging wordt een Inspraaknota opgesteld en wordt zonodig het ontwerp-WHP4 aangepast. Uiteindelijk stellen PS het definitieve WHP vast, naar verwachting in oktober 2009.

Aandachtspunt hierbij is dat het SGBP zoals eerder beschreven gevoed wordt door het WHP4. Dit betekent dat in het WHP duidelijk beschreven wordt welke onderdelen ook in de SGBP's terug komen.

De ontwerp-SGBP's liggen in 2009 gedurende de eerste 6 maanden ter visie. De verwerking van de inspraakreacties op het SGBP en op het WHP4 moeten op elkaar worden afgestemd. Dit betekent dat de vaststelling van het WHP4 pas na het verstrijken van de ter visie termijn van het SGBP kan plaatsvinden.

Het huidige WHP3 loopt begin 2009 af. Daarmee zou een korte periode ontstaan tussen februari 2009 en oktober 2009 zonder geldig WHP. Om dat te overbruggen zullen wij PS in juni 2008 voorstellen het WHP3 te verlengen tot eind 2009. Aangezien sprake is van een ongewijzigde verlenging is geen inspraakprocedure noodzakelijk. Wij zullen het voorstel voor verlenging gelijktijdig voorleggen met een voorstel voor verlenging van het Gelders Milieuplan (GMP). Ook zal bij dat PS-besluit inzichtelijk gemaakt worden of de nu beschikbare financiering voor WHP3 toereikend is voor de verlenging tot eind 2009.

Voor de opstelling van het WHP is het vanuit de Wet milieubeheer noodzakelijk dat een plan-mer wordt opgesteld. Door uitvoering van een plan-mer moet bij de besluitvorming voldoende aandacht voor de milieuaspecten gewaarborgd zijn. Qua procedure loopt het plan-mer gelijktijdig op met het opstellen van het ontwerp-WHP. Ook de inspraak zal gelijktijdig plaatsvinden.

Colofon

Uitgave : Provincie Gelderland
Vormgeving : Provincie Gelderland, Communicatie
Fotografie : Sprengkop Paalbeek te Epe, Waterschap Veluwe, Anton Koot
: Rijnstrangengebied, Dick Corpel

Provincie Gelderland

Markt 11

Postbus 9090

6800 GX Arnhem

T (026) 359 90 00

www.gelderland.nl

Provincie Gelderland, dichterbij dan je denkt